

מחוון – ירושלים בירת ישראל: מיקום, נוף, אוכלוסייה ומרכז לאומי ורוחני

1 השלימו. היעזרו במחסן המילים.

- א. ירושלים היא **בירת** ישראל.
 ב. ממזרח לירושלים נמצא מדבר **יהודה**.
 ג. הבתים בירושלים נבנים בחזית של **אבן** בהירה.
 ד. העיר העתיקה מוקפת **חומה**.

2 התאימו בין המקום בירושלים לתפקידו.

טור א

1. הכנסת

2. בית המשפט העליון

3. יד ושם

4. הכותל המערבי

5. כנסיית הקבר

טור ב

5 מקום קדוש לנוצרים

2 בית המשפט הגבוה במדינה

4 מקום קדוש ליהודים

3 מוסד להנצחת השואה

1 בית הנבחרים של המדינה

3 מיינו את המקומות בירושלים.

מוסד שלטוני	מקום קדוש	מוסד תרבות ומדע
הכנסת, משרדי הממשלה, בית הנשיא	הכותל המערבי, כנסיית הקבר, מסגד אל-אקצא	מוזיאון ישראל, האוניברסיטה העברית

4 נכון או לא נכון? תקנו את הלא נכונים.

משפט	נכון	לא נכון	תיקון
א. ירושלים שוכנת במישור החוף.	☐	☒	ירושלים שוכנת בהרי יהודה.
ב. העיר העתיקה מחולקת לארבעה רבעים.	☒	☐	
ג. ירושלים קדושה רק לדת אחת.	☐	☒	ירושלים קדושה ליהדות, לנצרות ולאסלאם.
ד. ממזרח לירושלים יורד פחות גשם מאשר ממערב לה.	☒	☐	

5 בחרו.

- א. מהו קו פרשת המים?
- קו שמפריד בין מים שזורמים לכיוונים שונים
 - קו של צינורות מים
 - גבול בין מדינות
- ב. לאן זורמים מי הגשם שיורדים ממזרח לירושלים?
- לים התיכון
 - לים המלח
 - לכנרת

6 השלימו את הטבלה: הרבעים בעיר העתיקה.

רבע	מי גרים בו בעיקר?
הרבע היהודי	יהודים
הרבע המוסלמי	ערבים מוסלמים
הרבע הנוצרי	נוצרים
הרבע הארמני	ארמנים (נוצרים)

8 לפי הקטע: ליד כל משפט כתבו איזה «כובע» של ירושלים הוא מראה (עיר בהרים / עיר קדושה / עיר בירה).

- א. מהחלון רואים גבעות מכוסות עצי אורן. ← **עיר בהרים**
- ב. נשמעים פעמוני כנסייה וקריאה למסגד, וליד הכותל מתפללים. ← **עיר קדושה**
- ג. פקידים נוסעים לעבודה במשרדי הממשלה. ← **עיר בירה**
- ד. ממזרח לעיר רואים את מדבר יהודה. ← **עיר בהרים**

9 לפי הקטע ולפי מה שלמדתם, הסבירו מדוע «כמה דקות נסיעה» מזרחה מביאות ל«נוף אחר לגמרי».

תשובה אפשרית: ירושלים נמצאת על קו פרשת המים. ממזרח לה נמצא צל הגשם, ושם כמעט אין גשם, ולכן יש מדבר. ממערב לעיר יורד יותר גשם ויש עצים.

10 שרטטו תרשים פשוט של העיר העתיקה: ריבוע (החומה) שמחולק לארבעה חלקים. כתבו בכל חלק את שם הרבע, והוסיפו חץ צפון.

תשובה אפשרית: ריבוע מחולק לארבעה: הנוצרי בצפון-מערב, המוסלמי בצפון-מזרח, הארמני בדרום-מערב, היהודי בדרום-מזרח (בערך); חץ צפון.

11 הסבירו מדוע ירושלים נקראת «מרכז לאומי». תנו שתי דוגמאות.

תשובה אפשרית: כי בה נמצאים מוסדות השלטון והמדינה, למשל הכנסת ובית המשפט העליון, וגם מוסדות לאומיים כמו יד ושם.

12 השוו בין העיר העתיקה לבין השכונות החדשות של ירושלים: דבר אחד דומה ושני דברים שונים.

תשובה אפשרית: דומה: בשתייהן בונים באבן בהירה. שונה: העיר העתיקה מוקפת חומה ומחולקת לרבעים, ויש בה מקומות קדושים ועתיקים; בשכונות החדשות יש כבישים רחבים, בניינים גבוהים ורכבת קלה.

13 אתגר: אריאל אומר: «ירושלים היא עיר של כולם». כתבו שני נימוקים מהפרק שתומכים בדבריו.

תשובה אפשרית: העיר קדושה לשלוש דתות – יהדות, נצרות ואסלאם; גרות בה קהילות רבות ושונות; היא בירת המדינה, ומגיעים אליה תיירים ומבקרים מכל העולם.